

Брюксел, 3.4.2020 г.
COM(2020) 135 final

2020/0051 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 1215/2009 на Съвета за въвеждане на изключителни търговски мерки за страни и територии, участващи или свързани с процеса на стабилизиране и асоцииране, осъществяван от Европейския съюз

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• **Основания и цели на предложението**

Предложените автономни търговски мерки са един от инструментите за прилагане на политиката на ЕС по отношение на Западните Балкани, определена в рамките на процеса на стабилизиране и асоцииране, започнат от Европейската комисия през май 1999 г. На срещата си на 23 и 24 март 2000 г. в Лисабон Европейският съвет достигна до заключението, че сключването на споразумения за стабилизиране и асоцииране със страните от Западните Балкани следва да се предхожда от асиметрична либерализация на търговията. Извършването на асиметрична либерализация на търговията бе предвидено с Регламент (ЕО) № 1215/2009 на Съвета за въвеждане на изключителни търговски мерки за страни и територии, участващи или свързани с процеса на стабилизиране и асоцииране, осъществяван от Европейския съюз със срок на валидност до 31 декември 2020 г.

Между Съюза и всички съответни страни от Западните Балкани вече са сключени споразумения за стабилизиране и асоцииране; последното споразумение с Косово* влезе в сила на 1 април 2016 г.

Предвид различията в обхвата на либерализацията на митата в рамките на договорните режими, създадени между Съюза и всички участници в процеса на стабилизиране и асоцииране, както и преференциите, предоставени съгласно Регламент (ЕО) № 1215/2009, се предлага срокът на прилагане на Регламент (ЕО) № 1215/2009 да бъде удължен до 31 декември 2025 г.

• **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

Предложението съответства на продължаващата подкрепа на ЕС за постепенната икономическа интеграция на региона с ЕС и индивидуалните процедури по асоцииране.

Въпреки че повечето от търговските преференции, първоначално предоставени на Западните Балкани чрез автономния търговски режим, вече са интегрирани в съответните техни споразумения за стабилизиране и асоцииране със Съюза, ограничените преференции, предоставени чрез този регламент, продължават да осигуряват ценна подкрепа за регионалната икономика. Тези преференции позволяват суспендирането на специфичните мита, обичайно прилагани за плодовете и зеленчуците, и включването на обща тарифна квота за вината, приложима след изчерпване от държавите на съответните национални квоти за вината.

Системата на автономните търговски мерки допринесе за разширяването на общата търговия между ЕС и Западните Балкани, която надхвърли 54 милиарда евро през 2018 г. ЕС е водещият търговски партньор, участващ в над 72 % от общата търговия в региона.

• **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Настоящото предложение е в пълно съответствие с Декларацията от София от 17 май 2018 г., когато ЕС пое ангажимент за укрепване и засилване на участието си на всички нива в подкрепа на политическата, икономическата и социалната трансформация на

* Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

региона. То съответства и на политическите насоки на новата Комисия, която потвърди европейската перспектива за Западните Балкани и нейната важна роля за продължаване на процеса на реформа в целия регион. Европейският съюз има за цел да насърчава мира, стабилността и икономическото развитие в региона и да предложи перспектива за интеграция в ЕС.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание за предложението е член 207, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Не се прилага.

• Пропорционалност

Предложените мерки показваха, че са оказали положително въздействие върху държавите бенефициери, като са допринесли за тяхното икономическо развитие, особено чрез установяването на стабилни партньорства между предприятията от ЕС и местните производители в региона на Западните Балкани. Поради това предложението срокът на мерките да бъде удължен с още пет години се счита за най-подходящата мярка за гарантиране на устойчивото икономическо развитие на партньорите от Западните Балкани, избягвайки в същото време много дълъг и сложен процес на изменение на всяко индивидуално двустранно търговско споразумение като част от споразуменията за стабилизиране и асоцииране.

• Избор на инструмент

Автономните търговски мерки позволяват на Европейския съюз — при изключителни обстоятелства — да предостави много специфични и целеви преференции, които иначе не биха били предоставени в контекста на споразумение за свободна търговия, тъй като биха създали прецеденти не в интерес на Съюза.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

• Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство

Не е извършена официална последваща оценка предвид силно ограничения обхват на мерките.

• Консултации със заинтересованите страни

Не са проведени официални консултации със заинтересованите страни, но има единодушен и потвърден интерес за продължаване на мерките между страните бенефициери, като няма отправени възражения от страна на европейските икономически оператори чрез различните комуникационни платформи, създадени от службите на Комисията за промишлеността на ЕС.

• Събиране и използване на експертни становища

Не се прилага.

- **Оценка на въздействието**

В инструментариума за по-добро регулиране изрично се предвижда освобождаване на удължаването на срока на съществуващите протоколи с трети държави от задължението за извършване на оценки на въздействието.

Предложените мерки са действащи от близо двадесет години, но сега са значително намалени, тъй като повечето преференции постепенно са интегрирани в индивидуалните споразумения за стабилизиране и асоцииране между ЕС и бенефициерите. Докато очакваното въздействие се счита за минимално по отношение пропуснатите от ЕС мита — около 23,5 милиона евро общо за шестте страни бенефициери, оценени въз основа на стойността на вноса през 2018 г. — удължаването на срока на действие на мерките се счита за най-добрата гаранция за ангажимента на ЕС към търговската интеграция на Западните Балкани. Удължаването би допринесло също така за гарантиране на стабилността на условията за достъп до пазара за икономическите оператори както в региона, така и в ЕС.

Въз основа на оценката на Комисията след посещения на място в региона е установено, че мерките са от полза за голям брой дребни селскостопански производители, като много от тези местни производители са установили стабилни партньорства с предприятия в ЕС. Ако срокът на действие на Регламент (ЕО) № 1215/2009 не бъде удължен до 31 декември 2020 г., Западните Балкани ще бъдат временно лишени от този либерализиран достъп до пазара за основни селскостопански продукти (плодове и зеленчуци), които са от критично значение за този чувствителен регион.

ЕС трябва със сигурност да избегне повторение на положението от 2010 г., когато удължаването не можа да бъде гласувано навреме, което доведе до сериозни смущения на селскостопанските пазари на Западните Балкани. Не следва да се допуска като алтернативен вариант прилагането с обратна сила (по отношение) на възстановяването на мита, тъй като е сложно/създава голяма административна тежест и отнема месеци преди митата да бъдат възстановени на операторите. Смущенията в правната рамка не само че биха довели до непосредствена икономическа вреда, но също така биха дали сигнал за нестабилна и несигурна бизнес среда.

- **Пригодност и опростяване на законодателството**

Тъй като предложените мерки вече са в сила от почти 20 години, бенефициерите са много добре информирани и знаят как да изпълняват условията, предвидени в регламента. Освен това с предложения регламент се актуализира предишният регламент, като се заличават вече излишните параграфи и разпоредби.

- **Основни права**

Съгласно член 2, параграф 1, буква г) от Регламент (ЕО) № 1215/2009 правото да се ползват от преференции получават бенефициерите, които се ангажират да не извършват сериозни и системни нарушения на правата на човека, включително на основните трудови права, на основните принципи на демокрацията и на правовата държава.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложеният регламент не поражда допълнителни разходи за бюджета на ЕС. За периода от 2020 до 2025 г. няма да има допълнителни пропуснати приходи от мита по отношение на продуктите, произведени от настоящите бенефициери. Хипотетичните

приходи, които е можело да бъдат събрани от допълнителен нов внос, не се считат за пропуснати приходи от мита.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизми за мониторинг, оценка и докладване**

В контекста на заседанията на подкомитетите, които се провеждат в рамките на споразуменията за стабилизиране и асоцииране, мониторингът и докладването относно използването на двустранни преференции редовно се включват в дневния ред на двустранните обсъждания с партньорите от Западните Балкани.

- **Обяснителни документи (за директиви)**

Не се прилага.

- **Подробно разяснение на отделните разпоредби на предложението**

Предложението включва три групи разпоредби относно:

- 1) Промяна на наименованието на двама бенефициери в съответствие с последната съгласувана терминология, по-конкретно като се заменя „бившата югославска република Македония“ със „Северна Македония“, а „митническата територия на Косово“ се заменя с „Косово“ съгласно споразумението за стабилизиране и асоцииране с ЕС. На тази основа всички позовавания на „страни“ или „страни и територии“ (със значение на „държави“ или „държави и територии“) се заменят със „страни“ (със значение на „участващи в споразуменията правни субекти“).
- 2) Актуализира се член 3 в съответствие с измененията, направени в Делегиран регламент (ЕС) 2017/1464 на Комисията от 2 юни 2017 г.: тъй като едностранните преференции за Косово бяха включени в Споразумението за стабилизиране и асоцииране между ЕС и Косово, което влезе в сила на 1 април 2016 г., автономните търговски преференции вече не засягат търговските отстъпки относно продуктите от риболов и говеждо месо. За по-голяма яснота се предлага да се заличат всички позовавания на тези две категории продукти.
- 3) Удължаване на срока на прилагане на регламента до 31 декември 2025 г.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

за изменение на Регламент (ЕО) № 1215/2009 на Съвета за въвеждане на изключителни търговски мерки за страни и територии, участващи или свързани с процеса на стабилизиране и асоцииране, осъществяван от Европейския съюз

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 207, параграф 2 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) С Регламент (ЕО) № 1215/2009 на Съвета¹ за почти всички продукти с произход от участниците в процеса на стабилизиране и асоцииране бе предоставен неограничен безмитен достъп до пазара на Съюза до степен, идентична с тази в двустранните споразумения, и до момента на сключване на такива споразумения с въпросните страни.
- (2) Към момента са сключени споразумения за стабилизиране и асоцииране с всички шест страни, последното от които между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Косово^{*}, от друга страна, влязло в сила на 1 април 2016 г.
- (3) С Делегиран регламент (ЕС) 2017/1464 на Комисията² беше изменен Регламент (ЕО) № 1215/2009, за да бъдат заличени двустранните преференции, предоставени на Косово, като в същото време се запазят едностранните преференции, предоставени на всички бенефициери от Западните Балкани под формата на суспендиране на всички мита за продуктите, обхванати от глави 7 и 8 от Комбинираната номенклатура, както и техния достъп до общата тарифна квота за вино от 30 000 hl.

¹ Регламент (ЕО) № 1215/2009 на Съвета от 30 ноември 2009 г. за въвеждане на изключителни търговски мерки за страни и територии, участващи или свързани с процеса на стабилизиране и асоцииране, осъществяван от Европейския съюз (ОВ L 328, 15.12.2009 г., стр. 1).

^{*} Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

² Делегиран регламент (ЕС) 2017/1464 на Комисията от 2 юни 2017 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 1215/2009 на Съвета по отношение на търговските отстъпки, предоставени на Косово^{*}, вследствие на влизането в сила на Споразумението за стабилизиране и асоцииране между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Косово, от друга страна.

- (4) Предвид тези различия в обхвата на либерализацията на митата в рамките на договорните режими, създадени между Съюза и всички участници в процеса на стабилизиране и асоцииране, както и преференциите, предоставени съгласно Регламент (ЕО) № 1215/2009, се предлага срокът на прилагане на Регламент (ЕО) № 1215/2009 да бъде удължен до 31 декември 2025 г.
- (5) Удължаването на срока на прилагане на Регламент (ЕО) № 1215/2009 се счита за най-добрата гаранция за ангажимента на Съюза по отношение търговската интеграция на страните от Западните Балкани. Удължаването би следвало да допринесе също така за гарантиране на стабилността на условията за достъп до пазара за икономическите оператори както в региона, така и в Съюза.
- (6) Освен това наименованието на двама бенефициери следва да се промени в съответствие с последната съгласувана терминология.
- (7) Регламент (ЕО) № 1215/2009 следва да бъде съответно изменен,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Регламент (ЕО) № 1215/2009 се изменя, както следва:

- 1) Член 1 се заменя със следното:

„Член 1

Преференциален режим

1. Продуктите с произход от Албания, Босна и Херцеговина, Косово^{*}, Черна гора, Северна Македония и Сърбия, включени в обхвата на глави 7 и 8 от Комбинираната номенклатура, се допускат за внос в Съюза без количествени ограничения или мерки с равностоен ефект и са освободени от мита и такси с равностоен ефект.
 2. За продуктите с произход от Албания, Босна и Херцеговина, Косово, Черна гора, Северна Македония и Сърбия продължават да се прилагат разпоредбите на настоящия регламент, когато това е предвидено. Такива продукти продължават да се ползват и от всяка една отстъпка, предвидена в настоящия регламент, която е по-благоприятна от отстъпката, предвидена в двустранни споразумения между Съюза и тези страни.“
- 2) Член 2 се изменя, както следва:
 - а) В параграф 1 букви а), б), в) и г) се заменят със следното:

„а) съответствие с определението за „продукти с произход“, предвидено в дял II, глава 1, раздел 2, подраздели 4 и 5 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/2446 и в дял II, глава 2, раздел 2, подраздели 10 и 11 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/2447;

б) страните, посочени в член 1, се ангажират да не въвеждат нови мита и такси с равностоен ефект, нито нови количествени ограничения или мерки с равностоен ефект по отношение на вноса с произход от Съюза, да не

^{*} Това название не засяга позициите по отношение на статута и е съобразено с Резолюция 1244/1999 на Съвета за сигурност на ООН и становището на Международния съд относно обявяването на независимост от страна на Косово.

увеличават действащите мита или такси и да не въвеждат други ограничения, считано от 30 септември 2000 г.;

в) участие на бенефициерите в ефективно административно сътрудничество със Съюза с цел да бъдат предотвратени рисковете от измами; и

г) страните, посочени в член 1, се ангажират да не извършват сериозни и системни нарушения на правата на човека, включително на основните трудови права, на основните принципи на демокрацията и на правовата държава.“.

б) Параграф 3 се заменя със следното:

В случай на неспазване на параграф 1, буква а), б) или в) или параграф 2 от дадена страна, Комисията може, посредством актове за изпълнение, да спре, изцяло или отчасти, правото на ползване на преференциален режим съгласно настоящия регламент за съответната страна. Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 8, параграф 4.“.

3) Член 3 се изменя, както следва:

а) Параграф 1 се заменя със следното:

„За някои лозаро-винарски продукти, изброени в приложение I, с произход от бенефициерите, посочени в член 1, приложимите мита при внос в Съюза няма да се прилагат през периодите, на нивата, в рамките на тарифната квота на Съюза и при условията, отнасящи се за всеки съответен продукт и произход, предвидени в посоченото приложение.“.

б) Параграф 2 се заличава.

4) Член 4 се заличава.

5) В член 5 първият параграф се заменя със следното:

„Тарифните квоти, посочени в член 3, параграф 1 от настоящия регламент, се управляват от Комисията в съответствие с дял II, глава 1, раздел 1 от Регламент за изпълнение (ЕС) 2015/2447 на Комисията.“.

6) Член 7, букви б) и в) се заменят със следното:

„б) необходими корекции след предоставянето на търговски преференции по силата на други договорености между Съюза и страните по член 1;

в) спиране, изцяло или отчасти, на правото на ползване на преференциален режим за съответната страна съгласно настоящия регламент в случай на неспазване от тази страна на условията, посочени в член 2, параграф 1, буква г).“.

7) Член 10, параграф 1 се изменя, както следва:

а) в параграф 1 уводното изречение се заменя със следното:

„Когато Комисията прецени, че разполага с достатъчно доказателства за измама или липса на административно сътрудничество, необходимо за проверка на доказателствата за произход, или е налице значително увеличение на износа към Съюза над нивото на обичайното производство и капацитета за износ, или неспазване на разпоредбите на член 2, параграф 1, букви а), б) или в) от страните, посочени в член 1, тя може да вземе мерки и да спре изцяло или

отчасти прилагането на режима, предвиден в настоящия регламент за срок от три месеца, при условие че преди това:“.

б) в параграф 1 букви б) и в) се заменят със следното:

„б) е призовала държавите членки да предприемат необходимите предпазни мерки, за да се защитят финансовите интереси на Съюза и/или да се осигури спазването от страните бенефициери на разпоредбите на член 2, параграф 1;

8) в) публикува съобщение в *Официален вестник на Европейския съюз*, в което посочва, че има основателни съмнения относно прилагането на преференциалния режим и/или спазването на член 2, параграф 1 от съответната страна бенефициер, което може да постави под съмнение нейното право да продължи да се ползва от предимствата, предоставени с настоящия регламент.“.

9) В член 12 втора алинея се заменя със следното:

„Той се прилага до 31 декември 2025 г.“.

10) Приложение I се заменя с текста на приложението към настоящия регламент.

Член 2

Настоящият регламент влиза в сила на седмия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Европейския парламент
Председател

За Съвета
Председател

